

Strategi för att stärka en interkulturell utveckling inom Kulturrådets verksamhetsområde

1. Inledning

Enligt de kulturpolitiska målen ska allas möjlighet till kulturupplevelser och till eget skapande främjas. Kulturen ska präglas av mångfald, kvalitet och interkulturellt utbyte. Det har dock visat sig att arbetet för att öka den etniska och kulturella mångfalden har kommit olika långt inom institutioner och organisationer i det statligt finansierade kulturlivet¹.

Att stärka en interkulturell utveckling är en förutsättning för att Kulturrådet ska kunna medverka till ett omfattande och varierat kulturutbud av hög kvalitet för alla. Men att öka den etniska och kulturella mångfalden inom kultursektorn handlar också om makt. Här ställs frågor på sin spets om vem som får avgöra vad som är kvalitet, vem som får stå på scen, vem som får besluta om utbud och vems historia som får berättas.

Fokusering på etnicitet och kultur riskerar att reducera individer till att uteslutande definieras efter etnisk eller kulturell tillhörighet. Detta kan också medföra en statisk kultursyn. För att öka den etniska och kulturella mångfalden inom kultursektorn är det dock viktigt att uppmärksamma ojämlikheter utifrån dessa aspekter. I syfte att motverka kategoriseringar ska kultur och etnicitet betraktas som dynamiska begrepp i ständig utveckling. Kulturrådets utgångspunkt är att etnicitet och kultur utgör delar av människors erfarenheter tillsammans med bland annat ålder, genus, sexuell läggning, ekonomiska förutsättningar, utbildning, funktionsnedsättning och socialt sammanhang.

Delaktighet är förutsättningen för att kulturlivet ska kännetecknas av etnisk och kulturell mångfald där den enskilde har möjlighet att definiera sig själv och sitt konstnärliga uttryck. Strategin ska säkerställa att fler kompetenser, erfarenheter, perspektiv och konstnärliga uttryck inom olika konstformer tillvaratas och får ett större utrymme inom kulturlivet. Enligt Kulturrådet är det en förutsättning för en kvalitativ utveckling av konsten och kulturen.

---

¹ Statens kulturråd, *Om kulturell mångfald. Kulturrådets omvärldsanalys 2005* (2005). Oscar Pripp, Emil Plisch och Saara Printz Werner, *Tid för mångfald* (2005). Kettil Nordesjö, Richard Topgaard, Anne-Charlotte Ek, Joakim Tranquist, *Självklar mångfald – oklar strategi. En kartläggning av mångfaldsarbetet på scenkonstinstitutionerna i Malmö* (2008).

Att stärka den interkulturella dialogen innebär att öka möjligheterna för fördjupad förståelse mellan olika perspektiv och erfarenheter. I detta ingår också möjligheterna att utveckla kreativa processer och konstnärliga uttryck.

Kulturrådet arbetar för att integrera ett jämställdhets-, mångfalds-, och barnperspektiv i varje del av Kulturrådets verksamhet. Denna strategi har antagits för att säkerställa att arbetet med att stärka den interkulturella utvecklingen inom Kulturrådets verksamhetsområde bedrivs långsiktigt och strukturerat. Till strategin hör en handlingsplan vars delar ska ingå i Kulturrådets årliga verksamhetsplanering och följas upp i årsredovisningen. Både strategin och handlingsplanen ska utvärderas och vid behov revideras och uppdateras.

2. Utgångspunkter och definitioner

Kulturrådets uppdrag är formulerade i regleringsbrev och förordningar och det är dessa som är utgångspunkt för arbetet med att stärka en interkulturell utveckling. Kulturrådet ska, enligt förordning (2007:1186) med instruktion för Statens kulturråd, verka för att internationella och interkulturella perspektiv ska beaktas och utvecklas inom myndighetens verksamhetsområde. Kulturrådet kan konstatera att det internationella och det interkulturella området har gemensamma beröringspunkter och att de två perspektiven kan ha bäring på varandra. Enligt Kulturrådet kan dessa dock inte likställas. Eftersom det finns ett behov av att stärka en interkulturell utveckling, väljer Kulturrådet att i denna strategi särskilt fokusera på insatser för att öka den etniska och kulturella mångfalden inom kulturlivet.

Strategin utgår från Kulturrådets uppgifter som anges i förordning 2007:1186 med instruktion för Statens Kulturråd. Uppgifterna är att följa utvecklingen inom kulturområdet, att ge ett samlat underlag för den statliga kulturpolitiken samt att bistå regeringen vid genomförandet av denna.

Under en treårsperiod har Kulturrådet fått ökade ekonomiska resurser för att främja etnisk och kulturell mångfald. Mot bakgrund av de förslag som lämnats av *Kommittén för samordning av Mångkulturåret 2006*, föreslog regeringen i 2008 års vårproposition insatser för att utveckla internationella kontaktnät och interkulturellt utbyte. Tio miljoner kronor per år under tre år, 2008–2010, har avsatts för detta, varav sex miljoner årligen anslås till Kulturrådet.

– *Interkulturell verksamhet* är enligt förordning (2008:556) om statsbidrag till internationell och interkulturell kulturverksamhet

definierad som verksamhet som främjar etnisk och kulturell mångfald.

– *Interkulturell* innebär enligt Kulturrådets definition också att kulturer betraktas som dynamiska, det vill säga att individer med olika kulturell bakgrund möts och utbyter erfarenheter och perspektiv, vilket gör kulturer föränderliga och stadda i ständig utveckling. *Interkulturell* används här för att understryka dimensionen av dialog och interaktion mellan organisationer och grupper.

– *Kulturell mångfald*: Kulturrådet använder den breda definition av begreppet som beskrivs i *Tid för mångfald*², med flera parallella innebörder:

De parallella förhållningssätten kan innebära: (1) att estetiska uttrycksformer kan ses som frikopplade från utövarnas ursprung – det vill säga inte kopplas samman med ett antropologiskt präglat kulturbegrepp; (2) att utövare kan representera olika grupper och traditioner om de så önskar; (3) att man betonar pluralism, med flerfaldiga och alternativa uttryck för grupper och för det nationella; samt (4) att man tolkar och behandlar kulturella uttryck som blandformer skapade i en unik samtida lokal kontext, ofta utifrån globala influenser.

– *Etnicitet*: Kulturrådet använder här termen etnicitet i syfte att det ska beaktas att människor i Sverige kommer från olika delar av världen och att detta ska speglas i det offentligt finansierade kulturlivet.

3. Övergripande mål för arbetet med att stärka en interkulturell utveckling inom Kulturrådets verksamhetsområde

Målet är att Kulturrådet ger det offentligt finansierade kulturlivet förutsättningar att:

- *kännetecknas av en mångfald av konstnärliga uttryck inom olika konstformer,*
- *spegla samhällets etniska och kulturella mångfald i produktion, organisation och publik.*

För att uppnå det övergripande målet har Kulturrådet följande delmål för arbetet med att stärka en interkulturell utveckling:

- *Kulturrådet har kunskap om ojämlikheter avseende etnisk och kulturell mångfald, deras orsaker och konsekvenser, och om den interkul-*

---

² Pripp, Printz Werner och Plisch, *Tid för mångfald*, s 29.

turella utvecklingen, bland annat genom dialog med organisationer och myndigheter.

Förutsättningen för att uppnå det övergripande målet är att Kulturrådet följer den interkulturella utvecklingen nationellt och internationellt samt har kunskap om ojämlikheter avseende etnisk och kulturell mångfald. Detta sker genom samverkan och dialog med berörda myndigheter och aktörer inom kultursektorn. Kulturrådet inhämtar även kunskap genom omvärldsbevakning, analyser och kartläggningar. Utvärdering av de insatser som beviljats stöd från Kulturrådet för att stärka en interkulturell utveckling utgör också källor till kunskap. Kulturrådets personal, styrelse samt referens- och arbetsgrupper har adekvat kunskap om den interkulturella utvecklingen genom regelbunden kompetensutveckling.

- *Kulturrådet ger förutsättningar för att stärka en interkulturell utveckling genom informationsinsatser till det offentligt finansierade kulturlivet.*

Kulturrådet ska därför sprida information om utvecklingen och ojämlikheter avseende etnisk och kulturell mångfald. Kulturrådet ska även bidra till att sprida information och goda exempel på mångfaldsarbete. Detta kan ske genom egna insatser från Kulturrådet samt i samverkan med regioner, myndigheter och andra organisationer.

- *Kulturrådet ger incitament för att det offentligt finansierade kulturlivet ska kännetecknas av en mångfald av konstnärliga uttryck inom olika konstformer och spegla samhällets etniska och kulturella mångfald.*

För att uppnå målet görs en översyn av styrdokumentet, villkor för bidragen samt bedömningskriteriernas förutsättningar att bidra till att stärka en interkulturell utveckling. Vidare prioriterar Kulturrådet ansökningar som på ett kvalitativt sätt bidrar till att stärka en interkulturell utveckling. Informationsinsatser om prioriteringarna ger förutsättningar för fler ansökningar som visar på en ambition att stärka den etniska och kulturella mångfalden i kulturlivet. Delmålet uppnås också genom informationsinsatser om Kulturrådets verksamhet riktade till nya arenor och aktörer. Kulturrådet ger även incitament genom regionala dialoger och samverkansavtal där gemensamma mål för att stärka en interkulturell utveckling på regional nivå anges. Kulturrådets utgångspunkt är att mångfaldsarbetet i regionerna ska bedrivas långsiktigt och strukturerat.

Kulturrådet ger regeringen underlag om den interkulturella utvecklingen i form av uppföljning och utvärdering av Kulturrådets särskilda insatser.

4. Ansvar

Kulturrådets generaldirektör är gentemot styrelsen ansvarig för strategins genomförande. Avdelningscheferna ansvarar för att ett interkulturellt perspektiv integreras i verksamheten och bedrivs i det dagliga arbetet på avdelningarna.
